

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 11 (460)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
9 червня 2018 року

ЗМАГАННЯ

ПРИЄДНАЛИСЯ ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЗАБІГУ «ЗЕЛЕНА МИЛЯ»

1 червня об 11 годині в усіх областях України на центральних вулицях міст, селищ, у паркових зонах, стадіонах та інших місцях відбувся Всеукраїнський забіг «Зелена миля-2018». Загалом у ньому взяли участь 30 тисяч студентів з майже 300 вишів.

Задля пропаганди здорового способу життя та захисту навколишнього середо-

місце виборола Наталя Мединська, друге – Тетяна Кулик, третє – Наталя Яшина.

Серед хлопців призові місця здобули представники медичного факультету. Першим став Олександр Заєць, другим – Олександр Гаврилюк, третім – Олександр Башта (інтерн).

Серед викладачів місця розподілилися таким чином: перемогу здобув майстер спорту з лижних гонок Григорій Питляр, другим був директор центру виховної роботи та культурного розвитку Марта Руденко, на третій сходинці – тренер чо-

вища акцію zorganizували Спортивна студентська спілка України, Міністерство освіти і науки України, Національний олімпійський комітет України та Комітет з

ловчої волейбольної команди Олександр Білоуско.

Усіх переможців і призерів змагань нагородили кубками, грамотами, медаля-

фізичного виховання та спорту МОН України.

Представники Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського zorganizували цей захід на центральному стадіоні Тернополя. Переможцями серед дівчат стали студентки медичного факультету, зокрема, перше

мі та пам'ятними подарунками за сприяння первинної профспілкової організації ТДМУ.

Першу допомогу під час змагань надавали представники молодіжного крила Всеукраїнської ради реанімації.

Прес-служба ТДМУ

ПЕРЕМОЖЕЦЬ ОЛІМПІАДИ

Денніс Нана Кваме Аппіар Нкансаг – студент медичного факультету.

Стор. 5

У НОМЕРІ

Стор. 3

СПІЛЬНИЙ КАНАДСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ КУРС «GLOBAL HEALTH» ТРИВАВ У ТДМУ

Упродовж 10 днів на базі Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського тривав спільний канадсько-український курс «Global Health». Він був ініційований у рамках співпраці ТДМУ та Університету Мак'юена (Едмонтон, Канада). У цій програмі взяли участь 20 студентів медсестринського факультету Університету Мак'юен та вісім студентів медичного факультету ТДМУ.

Стор. 6-8

ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР БІГУНЯК: «ПРАЦЯ ГАРАНТУЄ УСПІХ»

Засновник тернопільської школи комбустіології, професор кафедри хірургії ННІ післядипломної освіти ТДМУ Володимир Бігуняк відзначає своє 75-річчя. Аби уявити масштаб цієї непересічної для вітчизняної охорони здоров'я особистості та її внесок у розвиток наукової думки, варто згадати його унікальні винаходи. Це – нові вироби медичного призначення, що використовують нині в лікувальних закладах країни у хірургічній, реабілітаційній, офтальмологічній, стоматологічній практиці.

ВІДЗНАЧИЛИ НАУКОВЦІВ ТДМУ

З нагоди Дня науки нагородили науковців Тернопільщини, які зробили внесок у розвиток науки краю. Грамотами

Микола Турчин, доцент кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами Марія Шкільна,

післядипломної освіти Андрій Продан.

Голова Тернопільської облдержадміністрації Степан Барна зазначив, що Тернопільська область має потужний науковий потенціал, відомих науковців і професорів – 312 докторів наук, професорів та 1777 кандидатів наук, доцентів, 471 аспіранта та 39 докторантів.

облдержадміністрації та обласної ради відзначили низку представників Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського.

Відзнаки отримали доцент кафедри оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії

завідувач кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Олена Венгер, доцент кафедри фармацевтичної хімії Лілія Логойда, асистент кафедри неврології Марина Салій, старший лаборант кафедри хірургії навчально-наукового інституту

До вітань приєднався заступник голови облради Любомир Крупа.

Загалом було відзначено 38 науковців, з яких 17 – це студенти, магістранти та аспіранти вищих навчальних закладів області.

Прес-служба ТДМУ

ЩОБ ЗБЕРЕГТИ ЖИТТЯ НЕНАРОДЖЕНІЙ ДИТИНИ

Студенти Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського провели просвітницьку акцію «Збережи життя ненародженій дитині», метою якої є привертання уваги суспільства до проблеми абортів та формування культури відповідального материнства та батьківства.

Це – маленька практична справа у вихованні в молоді поваги до життя ненароджених дітей. Разом зі студентами розробили просвітницькі листівки та розмістили їх у тролейбусах і міських автобусах. Звичайно, ми не охопили всі одиниці громадського транспорту, але 80 кольорових листівок нагадуватимуть тернополянам і гостям міста про нашу спільну відповідальність за життя ненароджених дітей. На нашу думку, завдання громади та держави – бути уважними до самотніх вагітних жінок і сімей, які перебувають у важких життєвих обставинах та очікують дитину, щоб, власне, допомогти їм в їхніх потребах і запобігти абортам. Водночас нам потрібно формувати свідоме відповідальне ставлення молоді до питань планування сім'ї та дітей.

Юрій Дячина, студент 4 курсу

медичного факультету, співорганізатор акції: «Не завжди говоримо про аборт публічно, але дуже важливо інформувати краще про цю проблему, щоб ми всі разом думали, як зберегти життя ненародженим дітям, а не позбуватися їх».

Христина Дарморост, студентка 4 курсу медичного факультету, учасниця акції: «Наші про-

світницькі листівки звернені до сердець та сумління матерів і батьків, які стоять перед вибором: зберегти життя «небажаній дитині» чи позбутися її. Коли йдеться, наприклад, про соціальні причини абортів, розуміємо, що така постановка питання не витримує жодної критики. Як майбутні фахівці медичної галузі, хочемо оберігати життя людей, у тому числі, маленьких, ніким не захищених ненароджених дітей».

Данило Данилюк, студент 2

курсу фармацевтичного факультету, учасник акції: «Тішуся, що зробив свій внесок у цей захід. І якщо наші листівки вплинуть хоча б на одну людину й вона задумается та вирішить зберегти життя своїй ще ненародженій дитині – це буде дуже добре».

Висловлюємо вдячність усім студентам, які допомогли провести просвітницьку акцію: четвертокурсникам медичного факультету Юрію Дячині, Христині Дарморост, Богдану Парастюку, Любові Слободі, Наталії Бойко, Антоніні Круковець, другокурсникам фармацевтичного факультету Юрію Дубовому та Данилу Данилюку, магістрантці ННІ медсестринства Христині Юхимчук, а також доценту кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін Сергію Бондаренку.

Окрема подяка тернопільському художнику Назарію Б'ялому, картини якого використали як ілюстрації на листівках.

Також дякуємо адміністрації Тернопільського державного медичного університету та начальникові управління транспорту, комунікацій та зв'язку Тернопільської міської ради Ігорю Мединському за сприяння у проведенні заходу.

**Ольга ХРИСТЕНКО,
доцент кафедри філософії
та суспільних наук ТДМУ,
ініціатор акції**

МАНДРУЮТЬ МАЛЬОВНИЧИМИ МІСЦЯМИ УКРАЇНИ

Екскурсійну одноденну мандрівку мальовничими місцями України (Меджибіж, Летичів, Вінниця, Умань) організували спільно викладачі кафедр іноземних мов (доценти Т.І. Горпініч, Н.І. Єлагіна, Т.В. Саварин, І.І. Ворона, викладачі М.Я. Кічула та Я.М. Нахаєва) й мікробіології, вірусології та імунології (доцент Л.Б. Романюк та викладач Н.Я. Кравець). Студенти першого та другого курсів медичного, стоматологічного та іноземного факультетів разом з викладачами відвідали Національний музей-садибу М.І. Пирогова, Меджибізький замок, Національний дендрологічний парк «Софіївка» та світломузичний плаваючий фонтан «ROSHEN».

Перше захоплююче враження – від музею-аптеки з інтер'єрами приймальні та операційної М.І. Пирогова в його садибі Вишня, де панує дух стародавньої медицини, інструментів і методів лікування, які нині здаються нам неможливими. Три зали, різні за тематиками й часовими проміжками, розповідають про різні етапи розвитку національної медицини. Перша зала розкриває становлення й розвиток ме-

дичини на території України з найдавніших часів. Наші студенти із захопленням роздивлялися стародавній медичній інструментарій, лікарські рослини, які застосовувалися у медицині, фрагменти з наукових медичних джерел, що розповідають про хвороби та боротьбу з ними. Та найбільше сподобалася натурна виставкова зала, присвячена анатомії людини. Деякі студенти навіть запитували, чи це справжні люди, настільки реальні експозиції представлені у музеї.

Надзвичайно цікаво пройшла екскурсія Національним дендрологічним парком «Софіївка» у місті Умань Черкаської області. Студентів дуже вразив Со-

фіївський парк: численні водогризи та водограї, старогрецькі статуї, кам'яні гроти та храми, затишні алеї й яскраві весняні барви. Мали можливість не лише насолодитися красою архітектури, але й побачити рідкісні породи дерев. Тішимося, що відвідали цей архітектурний шедевр, адже Софіївський парк є перлиною не лише української, але й світової культури.

Кульмінацією подорожі був

світломузичний плаваючий фонтан «ROSHEN», який відкрився у вересні 2011 року. Струмені води різного розміру, що злітають угору під чарівну музику, створюють великий – майже 16 метрів у висоту та 45 метрів у ширину – екран, на якому за допомогою світлових і лазерних ефектів з'являються надзвичайні «образи».

Найбільше нам сподобалося й вразило те, що під час трансляції вечірньої шоу-програми демонструють світло-музично-водяне шоу з використанням музики відомих композиторів сучасності та класики.

**Інформацію надала
кафедра іноземних мов**

Редактор **Г. ШОТ**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК,
Л. ХМІЛЯК,
М. ВАСИЛЕЧКО**
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail **hazeta.univer@gmail.com**

Засновник:
ДВНЗ «Тернопільський
державний університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України»
Індекс **23292**

Видавець:
ДВНЗ «Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України»

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 493-93ПР від 24.11.2010,
видане головним
управлінням юстиції у
Тернопільській області

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 3,33 друк. арк.
Наклад – 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у ДВНЗ
«Тернопільський державний
університет ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України».
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

СПІЛЬНИЙ КАНАДСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ КУРС «GLOBAL HEALTH» ТРИВАВ У ТДМУ

Упродовж 10 днів на базі Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського тривав спільний канадсько-український курс «Global Health». Він був зініційований у рамках співпраці ТДМУ та Університету Мак'юена (Едмонтон, Канада). У цій програмі взяли участь 20 студентів медсестринського факультету Університету Мак'юен та вісім студентів медичного факультету ТДМУ. Лідерами та розробниками курсу з канадського боку стали Елізабет Бургес-Пінто, RN, PhD, доцент кафедри медсестринських наук, та Крістін Шумка, RN, BScN, викладач і методист кафедри медсестринських наук університету Мак'юен. З ТДМУ власні зусилля доклали Світлана Ястремська, директор навчально-наукового інституту медсестринства, Ганна Сатурська, завідувач кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою, Юрій Петрашик, доцент цієї ж кафедри, Наталія Петренко, доцент кафедри акушерства та гінекології №2, Наталія Галіяш, доцент кафедри педіатрії №2.

Метою курсу було ознайомлення студентів з проблемами глобалізації, які невіддільно пов'язані з проблемами здоров'я у світі, вивчення Sustainable Development Goals (Цілі сталого розвитку, офіційно відомі, як «Перетворення нашого світу: порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 року», які прийняла Генеральна Асамблея ООН 2015 року). Концепція сталого розвитку з'явилася в процесі об'єднання трьох основних точок зору: економічної, соціальної та екологічної. Мається на увазі вживання заходів, спрямованих на оптимальне використання обмежених ресурсів і використання екологічних — природо-, енерго- і матеріалозберігаючих технологій, на збереження стабільності соціальних і культурних систем, на забезпечення цілісності біологічних і фізичних природних систем. Оскільки Україна та Канада є членами Організації Об'єднаних Націй, то вони мають брати активну участь у втіленні програм і заходів для реалізації 17 глобальних цілей сталого розвитку.

Важливим завданням курсу стало також ознайомлення канадських студентів з Україною. Прагнули дати їм змогу ознайомитися з роботою системи охорони здоров'я з дещо меншими ресурсами, ніж такими в Канаді, а також сприяти зближенню та покращенню спілкування між студентами Університету Мак'юена та ТДМУ.

16 травня відбулися представлення учасників, ознайомлення з програмою курсу, лекція на тему «Цілі сталого розвитку», а також розподіл між групами студентів завдань для виконання

проектів на тему «Цілей сталого розвитку». Студентів і викладачів привітав ректор ТДМУ, професор Михайло Корда.

Для українських викладачів і студентів стало приємним сюрпризом спостерігати, як багато інтерактивних технологій використовують канадські викладачі. Для знайомства всіх поділили на змішані групи та дали завдання

не лише представити один одного, а й повідомити якусь цікаву інформацію про нових друзів. Такий підхід відразу викликав багато дискусій, активне спілкування та позитивні емоції.

Щоб заохотити студентів, викладачі презентували себе першими. Українці продемонстрували добре володіння англійською мовою.

Хоч курс був присвячений глобальному здоров'ю, але багато уваги приділили принципу напруження командної роботи. Після зміни складу груп, студенти отримали завдання написати маркером на папері слово-характеристику доброї команди, при цьому мали бути залучені водночас усі учасники групи, а маркер не можна було тримати руками.

Під час ознайомлення з діяльністю ТДМУ канадські гості відвідали музей анатомії людини нашого університету, який викликав у студентів велике захоплення.

17 травня завідувач кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою, доцент Г.С. Сатурська і доцент кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою Ю.М. Петрашик прочитали студентам лекції на теми «Місцеві аспекти системи охорони здоров'я в Україні» й «Історичні та місцеві контексти глобального здоров'я» з аналізом світових тенденцій та динаміки показників здоров'я й порівнянням охорони здоров'я в Канаді та Україні. Після лекцій побували в амбулаторії загальної практики-сімейної медицини №14 для ознайомлення з реформою первинної медико-санітарної допомоги в Україні.

18 травня заняття з учасниками курсу провела доцент Наталія Петренко. Воно було при-

свячене питанням планування сім'ї. Студенти мали змогу ознайомитися з роботою жіночої консультації №1. Серед інших важливих питань, що обговорювали цього дня, були проблеми сімейного насильства та сурогатного материнства. Мали змогу прослухати лекцію «Сімейне насильство», яку підготувала Джуді Ониськів, викладач медсест-

ринського факультету Університету Мак'юена.

19 травня гості з Університету Мак'юена відвідали Тернопільську обласну комунальну клінічну психоневрологічну лікарню, побачили обладнання для діагностики, лікування та реабілітації пацієнтів, умови перебування хворих, їхні реабілітаційні програми, діяльність діагностичних,

психіатричних та неврологічних відділень, довідалися про особливості роботи медсестер у психоневрологічній лікарні, їхні обов'язки, навантаження на сестринський персонал, ведення документації.

20 травня студенти продовжили знайомство з Тернопільщиною, відвідавши Збаразький замок.

21 травня заняття доцента Наталії Галіяш зі студентами було присвячене питанням вакцинації. Потрібно зазначити, що третя ціль сталого розвитку — це «міцне здоров'я». Одним з індикаторів її досягнення є пропорція населення з вільним доступом до лікарських засобів і вакцин на постійній основі. Під час заняття студенти прослухали лекцію про теоретичне підґрунтя імунізації. Пізніше була робота в малих гру-

пах з завданням представити основні прояви захворювань, яким можна запобігти активно імунізацією, та назвати вакцини, які для цього використовують. Іншим видом інтерактивної роботи було проведення дебати: одна група студентів виступала на захист вакцинації, друга — наводила факти проти, третя повинна була дійти висновку, хто був переконливішим, оцінивши достовірність та наукову обґрунтованість наведених доводів.

Пізніше ми ознайомилися з роботою вакцинального кабінету в дитячій поліклініці на вул. Гоголя, а також обласної дитячої клінічної лікарні.

22 травня на Театральному майдані втілювали спільну акцію «Дізнайся більше про гіпертензію», під час якої студенти проводили оцінку показників артеріального тиску, анкетування тернополян, з'ясували їх обізнаність щодо чинників, які призводять до розвитку артеріальної гіпертензії (надмірна маса тіла, шкідливі звички — куріння та надмірне вживання алкоголю, недостатня фізична активність, надання переваги шкідливим продуктам харчування, надмірне вживання кухонної солі, гострий та хронічний стрес у житті людини, спадкова схильність). Активно вели й роз'яснювальну роботу щодо шляхів запобіган-

ня гіпертензії та принципів здорового способу життя, яких варто дотримуватися, аби запобігти розвитку артеріальної гіпертензії. Після обіду цього дня українські викладачі та студенти провели майстер-клас з ліплення вареників. Канадійці з Едмонтону добре знають українську кухню, адже там проживає велика українська діаспора. Та власноруч замісити тісто й зліпити вареника більшість з них спробували вперше. Всі старалися, командна робота вже була налагоджена — тож ніхто не залишився голодним!

23 травня доцент Наталія Петренко провела заняття на тему «Проблеми ВІЛ/СНІДу в Україні та світі». Студенти мали змогу відвідати Тернопільський обласний центр СНІДу.

24 травня учасники програми побували у КУТОР «Тернопільський обласний спеціалізований «Будинок дитини» та ознайомилися з умовами перебування у ньому дітей різних вікових груп, особливостями роботи вихователів, психолога, логопеда, з наявним діагностичним, лікувальним і реабілітаційним обладнанням, із методиками лікування та реабілітації дітей. Студенти принесли малим вихованцям подарунки і радість спілкування.

25 травня був завершальним днем, коли студентські групи представили результати роботи над своїми проектами. Вони проаналізували наявність відповідних регуляторних актів, законів, програмних підходів для реалізації Цілей сталого розвитку як у Канаді, так і в Україні. Студенти продемонстрували відповідальний підхід до підготовки презентацій, а також чудову командну роботу, коли кожен учасник мав рівні можливості проявити себе.

Хочемо висловити вдячність Канадським студентам за їхню зацікавленість Україною та активну участь у роботі цього курсу. Спасибі українським студентам: Володимирові Лук'яненку, Сергію Лук'яненку, Наталії Соболі, Григорію Матюку, Ярині Степанюк, Яні Грунтеску та Остату Сатурському — за активну участь і взаємодію з канадськими колегами під час виконання навчальних завдань і в неформальній обстановці. Високо оцінюємо зусилля канадських викладачів Елізабет Бургес-Пінто та Крістін Шумки, які наполегливо впроваджували план розробки й проведення спільного українсько-канадського курсу в дію, а також декану медсестринського факультету Університету Мак'юен Вінсу Селйерсу за підтримку цієї ідеї. Велике спасибі висловлюємо Юрію Конкіну, директору Українського центру ресурсів і розвитку, Мак'юен, який є давнім другом ТДМУ та сприяв впровадженню цього проекту. Наша вдячність ректорові ТДМУ, професорові Михайлові Корді та директору ННІ медсестринства Світлані Ястремській за величезну ідейну й організаційну підтримку під час проведення цього курсу.

Особливу вдячність хочемо висловити чоловікові Крістін Шумки — Мет'ю Шумці, який передав кошти від свого батька пана Шумки для продовження раніше заснованої стипендії для кращих студентів ННІ медсестринства.

Наталія ГАЛІЯШ,
доцент кафедри педіатрії №2,
Ганна САТУРСЬКА,
завідувач кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою

ЛЮДМИЛА ТА МИКОЛА КІНАЩУКИ: «З ВДЯЧНІСТЮ ЗГАДУЄМО АЛЬМА-МАТЕР І ВИКЛАДАЧІВ»

Для Людмили та Миколи Кінащуків шлях у медицину почався з ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, де обоє здобули вищу медичну освіту. Відтоді минуло понад 30 років. Нині Людмила Ярославівна й Микола Богданович живуть та успішно працюють за фахом у США, але про альма-матер не забувають. Адже тут вони здобули якісну фахову освіту, а це – визначальний чинник професійних досягнень.

Нещодавно Людмила Ярославівна та Микола Богданович відвідали наш університет, де зустрілися з ректором ТДМУ, професором Михайлом Кордою. Поспілкувалися гості й із журналістом «Медичної академії». Проте, як відбувалося їхнє професійне становлення, як стати успішним лікарем у США та які бар'єри на цьому шляху треба здолати, випала нагода розпитати у шановного подружжя.

– Розкажіть, будь ласка, про себе докладніше.

– Закінчивши із золотою медаллю Тернопільську загальноосвітню школу №3, я вступила на медичний факультет ТДМУ. З Миколою навчалася на одному курсі та в одній групі. Згодом одружилися, - згадує Людмила Ярославівна. – 1987-го народився наш син Олег і того ж року, завершивши навчання у виші, отримала диплом з відзнакою. Моя спеціалізація – терапія. Микола – хірург. Старенькі дідусь і бабуся чоловіка жили в Канаді, 1989 року ми поїхали їх відвідати. Дідусь на той час уже важко хворів і потребував нашого піклування. Всі сподівалися на краще, але хвороба прогресувала. Коли дідусь не стало, вирішили залишитися й почати нове життя в Канаді. Записалися на мовні курси для імігрантів при Українському центрі в Торонто. У мене були добрі знання англійської ще зі школи, тож я швидко опанувала навчальну програму. Водночас працювала в українській крамниці, а чоловік – на будові.

Серед багатьох факультетів університету в Торонто є й медичний. Звернувшись туди за інформацією про іспити, які треба скласти, щоб підтвердити свою кваліфікацію лікаря. Нам дали маленьку брошульку, перша сторінка якої починалася так: якщо ви вирішили пройти цей шлях, повинні зрозуміти, що у вас майже нема ніяких можливостей стати лікарем у цій країні. І це була свята правда. В Канаді випускники медичних шкіл змагаються за вступ до резидентури, а оскільки кількість місць обмежена, то в іноземців шансів майже немає. Але лише після закінчення резидентури лікар має можливість отримати ліцензію та працювати за фахом. Тому я по-

чала готуватися до іспитів, успішно їх склала й розіслала в медичні заклади, де була резидентура, аплікації (заявки) на вступ. А далі було те, про що попереджали: я не отримала жодної відповіді. Засмутилася страшенно. Але від своєї мети не відмовилася й продовжувала відвідувати медичну бібліотеку при університеті в Торонто. До слова, не обов'язково було бути студентом університету, щоб читати в бібліотеці підручники та медичну літературу. Якось зауважила, що за такими ж підручниками, за якими я готувалася до іспитів, навчаються й деякі іноземці. Вони виявилися лікарями з Індії. Ми познайомилися і я розповіла, що успішно склала іспити, але місця в резидентурі не отримала. «Ми готуємося вступити не до канадської, а до американської резидентури, бо в Канаді у нас немає можливості працювати за спеціальністю. А в США це цілком реально», – сказали колеги з Індії та дали кілька практичних порад щодо процесу вступу.

Так розпочалася нова сторінка в нашому житті. Я знову успішно склала відповідні іспити й розіслала свої резюме в медичні заклади для проходження лікарської резидентури в США. Розіслала та стала чекати на відповідь. Це був дуже напружений період у моєму житті. Хвилювалася, що знову спіткає невдача. Але за якийсь час отримала перше запрошення на співбесіду, потім друге, третє... Запрошення надходили з різних міст. Ми з чоловіком розгорнули карту, склали маршрут, позичили в Миколиних батьків, які на той час теж приїхали в Торонто, машину та поїхали від однієї лікарні до іншої. У коштах були обмежені, тому заощаджували на всьому, в тому числі і на харчах, але вірили в краще. І наші надії справдилися.

Перше запрошення прийшло з Ніагари, куди ми й вирушили. Ніколи не забуду свою першу співбесіду та професора, який її провадив. Він запитав, я відповідала. Почувалася невпевнено. Все було нове для мене. Інший світ, інші люди, інша мова. Все інше. Наприкінці інтерв'ю професор сказав: «Я можу запропонувати вам проходити у нас резидентуру вже зараз, але тоді ви не розглянете інші пропозиції та не знатимете про інші можливості, які перед вами відкриваються. Тому раджу розглянути всі варіанти, які вам запропонують. А ми завжди вас приймемо, якщо захочете повернутися».

Радість, яка мене огорнула, словами не передати. Зазвичай під час співбесіди не кажуть, яким

буде рішення щодо вас: позитивним чи ні. Лише через якийсь час надсилають відповідне повідомлення. А тут мені одразу сказали «так». Це додало впевненості й віри у власні сили й я була дуже вдячна професорові за добрі слова та приязне ставлення.

Разом з чоловіком ми об'їхали всі лікарні, що відгукнулися на моє резюме, великі й малі, від Нью-Йорка аж до Північної Кароліни. Пригадую, в Нью-Йорку пішла на інтерв'ю, а Микола залишився чекати на мене коло лікарні, що містилася в самому центрі велетенського міста, в Мангеттені. Нас було 45 аплікантів на одне інтерв'ю і нам одразу сказали: «Тут треба жити незаміжною, без дітей і з грошима, тому що Нью-Йорк – місто дороге, а для сім'ї у вас часу просто не залишиться. Тож якщо вас це не влаштує...». Коли закінчилася співбесіда, я попрямувала до чоловіка, але він вже все вирішив: «Не знаю, як пройшло

жартував: «Як би знав, що це для тебе так важливо, я б давно тебе їздити навчив».

– І куди запросили вас працювати?

– Після закінчення післядипломної спеціалізації мене запросили працювати в лікарню Сагіно. Чоловік склав необхідні іспити і теж продовжив освіту в резидентурі на базі цієї лікарні. У нас народився другий син – Микола. Спочатку ми обоє працювали в лікарні, потім відкрили свою приватну практику. Відтоді минуло понад 20 років. Маємо свій офіс, де щодня приймаємо амбулаторних пацієнтів. Нам допомагає асистент лікаря. Асистент теж обстежує хворих, але планування затверджуємо ми. У Сагіно є медична школа, де я викладаю студентам дисципліну «внутрішні хвороби». І ця праця мені теж дарує насолоду. Я люблю навчати.

– Чи відрізняється робота спеціаліста з внутрішніх хвороб в Канаді від праці лікаря-терапевта в Україні?

– В українському терапевта інший обсяг роботи. Він або працює в стаціонарі, або в поліклініці. В Канаді ж, якщо пацієнт потрапляє в лікарню, його приватний лікар стає його лікуючим лікарем: обстежує та призначає лікування, запрошує для консультації інших вузькопрофільних спеціалістів.

– Ви мали зустріч з ректором ТДМУ, професором Михайлом Кордою. Знаю, що йшлося про запровадження стипендії імені Душніцької-Кінащук.

– Так, ми зустрілися з паном ректором і запропонували створити перший ендавмент (фінансова пожертва) для медичного університету. Це буде стипендія імені Душніцької-Кінащук для студента 4-го року навчання, який склав найкраще іспити після закінчення 3-го курсу. Ми взяли за втілення цього проекту. Передбачаємо, що визначатимемо стипендіата вже у січні 2019 року. Це буде подяка від нас для альма-матер, яка дала нам дорогу у світ.

– Чи часто згадуються студентські роки і альма-матер?

– Ці прекрасні спогади ніколи не зірнуться, – долучається до розмови Микола Богданович. – Ми з дружиною завжди пам'ятатимемо улюблених викладачів, які дали нам міцні знання. Зокрема, з великою вдячністю згадує Володимира Васильовича Шкробота, під чиім керівництвом мені пощастило проходити інтернатуру з хірургії в Тернопільській обласній (нині – університетській) лікарні. Вважаю

Володимира Васильовича своїм наставником. Під його наглядом я оперував і здобув безцінний досвід. Після закінчення інтернатури працював в Підволочиську районним онкологом, пізніше – хірургом районної поліклініки. Улюбленим викладачем дружини була професор Олена Олексівна Маркова. Під її керівництвом на кафедрі патологічної фізіології Людмила написала свою першу науково-дослідницьку роботу.

– Після переїзду до Канади від медичної практики на якийсь час вам довелося відмовитися.

– Так. Перший рік, як жартує дружина, я розбудовував Канаду. Мій роботодавець був канадійцем українського походження. Працювали разом – ремонтували старі будинки. Робота нелегка, зате навчився і будувати, і комунікації прокладати... Тепер, якщо вдома виникають якісь негаразди з електрикою чи сантехнікою, – майстра кликати не треба, сам вмію полагодити.

– Після роботи ви поспішали на курси англійської мови. Працювали й вчилися. Навантаження подвійне, але ви впоралися.

– Так. Через два роки почав готуватися до іспитів, успішно їх склав і вступив до резидентури.

– Ваша історія – класична історія людини, яка власними силами домагається успіху в житті. Отримавши гарну освіту в ТДМУ, ви продовжили навчатися, отримали право на медичну практику в США й нині займаєтеся улюбленою справою – лікуєте хворих. Діти перейняли талант батьків?

– Старший син Олег закінчує перший рік трирічної резидентури зі спеціальності «внутрішні хвороби» в Філадельфії. Його дружина теж навчається в резидентурі. Її спеціальність – «акушерство та гінекологія». Молодший син Микола нещодавно, перед поїздкою до України, склав вступний письмовий іспит в медичну школу. Екзамен досить складний. Перевіряють знання з дитячих до медицини дисциплін: біохімії, біології, органічної та неорганічної хімії, фізики.

– Як часто відвідуєте Тернопіль?

– Щороку, адже тут живуть батьки Людмили. Обоє вже на пенсії, але, хвала Богові, при доброму здоров'ї.

– Син Микола приїхав разом з вами?

– Так. Він дуже хотів відвідати бабусю з дідусем.

– Сини володіють українською?

– Звичайно. В нашій сім'ї шанують національні традиції, культуру, мову, тож діти знають родинну історію й пам'ятають своє українське коріння.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ДЕННІС НАНА КВАМЕ АППІАГ НКАНСАГ: «ХОЧУ СТАТИ ПЕДІАТРОМ»

Першокурсник медичного факультету Денніс Нана Кваме Аппіаг Нкансаг здобув перше місце серед іноземних студентів – учасників II етапу XV Всеукраїнської студентської олімпіади з латинської мови та основ медичної термінології, що відбулася в Полтаві на базі Української медичної стоматологічної академії. Попросила Денніса поділитися історією свого успіху й враженнями від олімпіади загалом.

– «Помірятися» знаннями в Полтаву приїхали представники 17 медичних вишів України – переможці I етапу олімпіади з навчальної дисципліни «латинська мова та медична термінологія». Ці інтелектуальні змагання відбуваються щороку, але вперше в рамках Всеукраїнської олімпіади організували олімпіа-

ду для студентів-іноземців. Майже двадцять студентів, які приїхали навчатися в медичні виші України, взяли в ній участь. Боротьба за перше місце була дуже напружена.

– Як довго готувалися до олімпіади й хто вам допомагав?

– Готуватися почав у другому семестрі під керівництвом викладача латинської мови кафедри іноземних мов ТДМУ Романа Богдановича Коцюби. Дуже вдячний Романові Богдановичу за цікаві заняття, які спонукали мене інтенсивно вивчати професійну мову медиків, як справедливо називають латинську мову, за те, що підтримував мене на всіх етапах підготовки до олімпіади. Часом мені здавалося, що матеріалу, який треба засвоїти, надто багато, що не впораюся, але Роман Богданович казав: «Усе залежить від тебе, якщо вчитимешся старанно й наполегливо, то досягнеш успіху». Його впевненість передалася й мені.

– Продемонструвавши відмінні знання під час першого етапу інтелектуальних змагань знавців латинської мови, ви здобули право представляти наш університет на Всеукраїнській олімпіаді. Як вона проходила?

– Ми виконували конкурсні завдання впродовж чотирьох годин. Це були тестування, виконання завдань різного рівня складності та творчого характеру. Загалом було майже 300 питань. Для відповіді на кожне питання мав півхвилини, тож думати й писати треба було дуже швидко.

– Звідики приїхали на навчання в ТДМУ?

– З Гани. Я народився в Аккрі – столиці країни. У мене є старші сестра та брат. Мама працює медсестрою. В дитинстві я часто приходив до неї на роботу й бачив, з якою турботою та увагою мама ставиться до хворих. Тішився, що пацієнти, якими вона опікувалася, почувалися

краще, одужують. І ще тоді вирішив стати медиком. Моя сестра також пов'язала власне життя з медициною. Вона, як і мама, працює медсестрою. Брат – соціальний психолог. Виш для навчання я обираю серед багатьох медичних університетів, зокрема, і в Україні. Віддав перевагу ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, бо він посідає чільне місце в міжнародному та всеукраїнському рейтингах вищих навчальних закладів.

– Як ж система навчання в Гані?

– Вона відрізняється від української та європейської загалом. У нас немає університетів, що представляють якусь конкретну галузь. Приміром, медичну чи технічну. В одному університеті студентів готують за різними напрямками – медичним, технічним, мистецьким... Я там навчався та здобув звання бакалавра біологічних наук. Торк приїхав в Україну й вступив до ТДМУ. Мені дуже подо-

бається наш виш. Тут прекрасна навчальна база та добрі умови для навчання студентів. Мешкаю в гуртожитку: комфортно, зручно й недалеко від університету.

– Сесію склали успішно?

– Так. На іспиті з латинської мови отримав «відмінно», з інших дисциплін теж гарні оцінки.

– Тепер можна й відпочити. Які плани на канікули?

– Збираюся відвідати рідних, які нині проживають у США.

– Яка з лікарських спеціальностей вас вабить найбільше в майбутньому?

– Хочу стати педіатром. Я люблю дітей та хочу, щоб вони були здоровими. Педіатрію вважаю дуже цікавою й надзвичайно важливою галуззю медицини.

– Чим займаєтесь у вільний час?

– Люблю дивитися пригодницькі фільми. Слухати музику. Читати наукову літературу. А ще – грати в футбол.

– Ваш улюблений латинський крилатий вислів?

– Festina lente (поспішай поволі)! Тобто, роби все крок за кроком, не квапся, але досягни результату.

Лідія ХМІЛЯР

ОБ'ЄКТИВ

(Зліва направо): **Олена ВІНОГРАДОВА, Ірина ЛОТОЦЬКА та Любов БОДНАР** – студентки медичного факультету (ліворуч); **Ярослав ЧИШКЕВИЧ, Юлія ГАЛІНЯК, Максим ГОРОДЕЦЬКИЙ** – студенти фармацевтичного факультету (праворуч)

Фото Миколи ВАСИЛЕЧКА

ДОБРА СПРАВА

НАВЧАЮТЬ УЧНІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Україна є учасником Боннського процесу, адаптує систему освіти до європейських і світових стандартів, а також формує нову парадигму освіти. Активно впроваджуються новітні технології викладання та широко використовуються мультимедійні засоби. Одним з головних завдань викладачів у цій системі є формування в молоді соціокультурної компетенції, традицій, звичаїв, менталітету, національних особливостей, мови та мовленнєвої поведінки її носіїв. Щоб вивчити мову, насамперед потрібно розуміти менталітет та суспільство, культуру й історію, духовні та психологічні особливості людей, мову яких вивчають.

У Тернопільському медичному університеті навчається 1706 іноземців з 58 країн світу. Студенти адаптуються до нашого соціокультурного простору за допомогою добродійних справ і волонтерської діяльності. Волонтери руху «MISERICORDIA» активно допомагають учням Лозівської загальноосвітньої школи

у вивченні іноземних мов. Заняття відбуваються щосуботи та тривають майже дві години. Студенти з Польщі допомагають у вивченні польської мови. Англійської ж мови навчають студенти із США, Ірландії, Німеччини, Нігерії, Гани, Конго, Малаві, Єгипту, Тунісу, Кенії, Намібії, Лівії, Сирії, Кувейту, ОАЕ, Індії

та Пакистану. Серед волонтерів – Хан Мохамед, Мацей Юрчак, Каміль Мажец, Лукаш Хойновскі, Соні Артї, Мруз Дагмара, Мруз Патриція, Хезер Меріан Нтаба, Абделазіз Абдала, Александр Хойнацкі, Лукас Леманчик, Католо Консолет, Мантша.

Живе спілкування учнів з іноземними студентами допомагає прискорити адаптацію в іншомовне та соціокультурне середовище. Дуже важливим аспектом навчання є зіставлення різних мов, культур, традицій, релігій. Саме на їхньому порівнянні можливо віднайти спільні та відмінні риси, спробувати знайти спільні ознаки, точки дотику. Так, порівнюючи дві різні мови, їхні граматики, походження, історичні аспекти розвитку, можна знайти нові методики викладання іноземної мови, які будуть сприяти якнайшвидшому вивченню. Можна дійти висновку про унікальність

та неповторність кожного народу, про одну систему цінностей.

Важливою ознакою під час вивчення іноземних мов у системі освіти є також комунікація на рівні вчитель-учень. Повинен бути взаємозв'язок, взаємоповага, вміння спілкування й мистецтво викладання. Під час уроків використовують прямий метод, на відміну від граматико-перекладного методу. Показують учням, що кожна нова мова – це новий світ та нові можливості.

Учитель повинен розуміти учня, прищепити йому любов до рідної та іноземних мов, нації, культури, традицій та навчити бути толерантною людиною у сучасному глобальному, багатофакторному та мультинаціональному світі. А участь іноземних студентів ТДМУ в цьому проєкті допомагає юним країнам відкривати світи інших національностей та ментальностей.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ВІД ІДЕЇ – ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ

За п'ятдесят років наполегливої праці талановитий вчений не лише зумів примножити успіхи вітчизняної комбустіології, він значно розширив обрії наукових пошуків в інших галузях медицини. І нині в медичних закладах України з успіхом використовують ноу-хау професора Володимира Бігуняка – силіконові пластини для профілактики та лікування післяопікових рубців, кератоксеноімпланти, так звані біологічні замітники роگیвки, в офтальмологічній практиці для проведення кератопластики. Дієтичні добавки у формі капсул, що містять природні компоненти пептидів, амінокислот, макро- та мікроелементів, нуклеотидів, факторів росту. Один з останніх винаходів – кріоліофілізовані ксеномембрани по праву очінули стоматологі, використовуючи їх у лікуванні рецесії ясен, дентальної імплантації тощо.

Але і це ще не всі досягнення професора, бо він розширює діапазон своїх творчих пошуків у нових дослідженнях, наукових експериментах, винаходах. Це і є повсякденне життя Володимира Васильовича, в якому так мало місця для відпочинку, але так багато щедрості, теплоти та турботи про пацієнтів, які вдячні йому за своє «друге народження».

Сьогодні – Володимир Васильович завітав до нашої рубрики «Вітальня» і ми розпитали про його шлях у нелегку медичну царину, секрети наукових успіхів,

Президент України Леонід КУЧМА вручає диплом лауреата Державної премії України в галузі науки та техніки професору Володимирові БІГУНЯКУ за розробку та впровадження нових методів діагностики й раннього хірургічного лікування глибоких опіків та їх наслідків (м. Київ, січень 2003 р.)

а він детально розповів про найважливішу справу свого життя.

– **Ще майже двадцять років тому вижити обпеченим людям з ураженнями 30-40 відсотків поверхні тіла не було шансів. І нині в Україні це найпоширеніші травми. Різниця лише в тому, що зараз таких хворих повертають до життя завдяки вашій методиці. Як ви проклали шлях у комбустіологію?**

– Усе почалося 1976 року. В першій Тернопільській міській лікарні швидкої допомоги якраз відкрили опікове відділення, очо-

ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР БІГУНЯК:

Засновник тернопільської школи комбустіології, професор кафедри хірургії ННІ післядипломної освіти ТДМУ Володимир Васильович Бігуняк відзначає свій 75-ий день народження. Аби уявити масштаб цієї непересічної для вітчизняної охорони здоров'я особистості та її внесок у розвиток наукової думки, варто згадати його унікальні винаходи. Це – нові вироби медичного призначення, що використовують нині в лікувальних закладах країни у хірургічній, реабілітаційній, офтальмологічній, стоматологічній практиці. Усі вони внесені до Державного реєстру медичних засобів України й дозволені до застосування.

Професор Володимир Бігуняк не лише розробив методики виготовлення медичних продуктів нової якості, але й організував у ТДМУ «Інститут біомедичних технологій». З 1995 року налагоджене виробництво та постачання виробів медичного призначення в лікувальні заклади України. ТОВ «Інститут біомедичних технологій», який очолює Володимир Васильович, – єдиний виробник ліофілізованих ксеногенних (тваринних) тканин в Україні. Щороку тут виготовляють понад мільйон квадратних сантиметрів ксенотрансплантатів, створено єдиний в країні банк ліофілізованої шкіри. Десятки тисяч хворих з усієї України рятує ксеношкіра тернопільського винахідника.

лити як доручили мені, тоді ще молодому практикуючому травматологу, кандидату медичних наук. Це були ті часи, коли в місті та й області працювали підприємства, заводи, фабрики й доволі часто до нас у відділення доправляли постраждалих з важкими виробничими травмами. Не менше було також побутового трав-

кишківника, відсутність дитячої реанімації у лікарні, дихальної апаратури для дітей – усе це ускладнювали й так не простий лікувальний процес. Зрозуміло, що методики лікування обпечених пацієнтів у той час відрізнялися від сучасних. В Україні взагалі не існувало ефективних методик лікування як глибоких, так і поверхневих опіків. Але завдяки тодішньому головному комбустіологу України, професору Миколі Повстяному, який перейнявся створенням опікових відділень в усіх обласних центрах країни, стратегії лікування в комбустіології поступово почали змінюватися. Варто зауважити, що активну участь у вивченні питань лікування термічної травми взяли фахівці опікового відділення лікарні й науковці кафедр загальної хірургії, гістології, біохімії тоді ще Тернопільського медичного інституту. Під час досліджень з'ясували, що саме опікова рана і є пусковим механізмом розвитку всіх патологічних змін в організмі хворого. Саме з рани генеруються більшові сигнали, через уражену поверхню тіла втрачається вода, білки, електроліти. Ранева поверхня є джерелом інфекції, а токсини, що надходять з неї у кров, призводять до порушення діяльності всіх органів і систем. У процесі вивчення науковцями України питань перебігу опікової хвороби у важких хворих було з'ясовано, що опіковий некроз на глибоких опікових ранах є джерелом ендогенної інтоксикації та вхідними воротами інфекції. Отож саме проти нього має бути спрямована тактика лікування опечених, яка полягала в ранньому видаленні змертвілих тканин (некректомія) вже у перші дні після травми з подальшим закриттям рани шкірою хворого або її заміниками. Варто зазначити, що до 1995 року використання методики ранньої некректомії в

Україні не проводили взагалі через відсутність якісного біологічного покриття, не було й створено умов для його зберігання. Відтак виникла гостра необхідність у виготовленні ефективних заміників шкіри. Можливість їх виготовлення та використання стали детально вивчати в нашому університеті, проводили експериментальні та клінічні дослідження можливостей застосування ксеногенної шкіри свині. І наші пошуки увінчалися успіхом – результатом стало винайдення унікальної технології виготовлення заміника зі свинячої шкіри, адже давно відомо, що на клітинному рівні вона найбільше відповідає людській.

– **Як втілювали цю ідею в життя?**

– Свої доклінічні експериментальні та лабораторні дослідження проводили у віварії та на кафедрі гістології Тернопільського медичного університету. Клінічну ж апробацію здійснювали в опіковому відділенні лікарні. Ефективність використання шкіри свині, законсервованої при температурі – 196 °С, була доведена, а всі дослідження завершилися успішним захистом моєї докторської дисертації «Використання кріоконсервованих ауто- і ксенодермотрансплантатів

на базі Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського було створено ТОВ «Інститут біомедичних технологій», який я очолюю. Відтоді щороку виготовляємо понад мільйон квадратних сантиметрів ксеношкіри, створили банк ліофілізованої ксеношкіри. Такі виробничі потужності дають можливість вчасно забезпечувати всі опікові центри України та лікувальні заклади держави навіть в екстремних випадках, як-ось, приміром, під час аварії на шахті в Донецькій області. Особливість нашої техно-

Професор Володимир БІГУНЯК (другий праворуч) на зустрічі з губернатором штату Південна Кароліна (США) Марком СЕНФОРДОМ (третій ліворуч) (2005 р.)

при лікуванні хворих з поверхневими та глибокими опіками». Але постала інша проблема – транспортування кріоконсервованих тканин у резервуарах з рідким азотом в інші регіони, особливо віддалені, що було, по суті, неможливим. Отож мали знайти новий спосіб ефективного консервування біологічних тканин. Так розпочалися пошуки нових методів лабораторних, експериментальних, клінічних досліджень. Здійснити це завдання нам вдалося, коли 1995 року

логії в тому, що ксеноімпланти не тільки добре приживаються на ранах, а й не містять будь-яких токсинів чи алергенів. Технологія їх виготовлення полягає у тому, що свіжозрізаний поверхневий шар свинячої шкіри завтовшки 2-3 мм, обробленої в спеціальних розчинах, спочатку консервують у рідкому азоті, а потім ліофілізують за низького тиску та дуже низької температури. Згодом ксеноімпланти проходять спеціальний технологічний контроль і стерилізацію

«ПРАЦЯ ГАРАНТУЄ УСПІХ»

радіаційним методом, їх упаковують у герметичну упаковку. Розфасовані в пакети, вони готові до транспортування та використання у медичній практиці. Ліофілізовані ксенодермоімплантати площею 100-200-250-300 см², товщиною 0,3-0,4 мм уже багато років використовують в опікових відділеннях України як заміники шкіри в лікуванні опікових (I-IIАБ-III ст.), донорських і скальпованих ран, трофічних виразок. Ці імплантати можуть зберігатися у холодильнику при температурі від +2 до +4 градусів упродовж трьох років. Вони легкі, вага одного упакування становить 70-120 г. Транспортують протягом 1-2 діб будь-якої пори року, до того ж їх лікувальні властивості не порушуються.

– Пацієнти, які зазнали опіків, особливо, з великою площею ураження, кажуть, що вони пізнали муки пекла на землі.

– Так, це нестерпний біль, але біда ще й у тому, що вражаються також внутрішні органи, а людина, якщо й врятується, то може на все життя стати інвалідом. Після закриття опікових ран ліофілізованими ксенодермоімплантатами хворі позбавляються цих неймовірних страждань, нестерпного болю під час перев'язувань, немає необхідності проводити щоденні перев'язування під наркозом. Накладена на опікові рани, така шкіра запобігає інфікуванню та втраті води, білків, електролітів. Окрім цього, пересаджена ксеношкіра не лише пришвидшує загоєння, а й позитивно впливає на весь організм, адже містить велику кількість амінокислот, мікроелементів, факторів росту та інших корисних компонентів. Особливо ефективні ксеноімплантати при поверхневих опіках I-IIА ступенів. Після шпиталізації потерпілого з поверхневими опіками в стаціонар і стабілізації гемодинаміки у чистій перев'язувальній або операційній під наркозом проводять туалет ран і закривають їх ліофілізованими ксенодермоімплантатами. Епітелізація ран під ліофілізованими ксенодермо-

Професор Володимир БІГУНЯК демонструє вироби медичного призначення, що виготовлені у ТОВ «Інститут біомедичних технологій», та свідоцтва про їх державну реєстрацію (2012 р.)

імплантатами проходить за 10-12 діб. Цей метод лікування має не лише виражений клінічний, але й економічний ефект – витрати на закупівлю ліофілізованих ксенодермоімплантатів менші, ніж на закупівлю мазей, бинтів, розчинів, медикаментів для наркозу. До того ж немає потреби проводити щоденні болючі перев'язування, ксеношкіра сприяє швидшому загоєнню ран, відсутності нагноєння, перебігу опікової хвороби без втрати білків, води та електролітів.

«ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ З ГЛИБОКИМИ ОПІКАМИ ТА ЗНАЧНИМ УРАЖЕННЯМ ШКІРИ ЄДИНИМ ШАНСОМ ВИЖИТИ Є КСЕНОШКІРА»

– Проте найбільшою складністю залишалось лікування хворих з поширеними глибокими опіками...

– Кінцевою метою місцевого лікування глибоких опіків є оперативне відновлення втраченого шкірного покриву. Засадами превентивної хірургії найповніше відповідають ранні хірургічні втручання. При цьому одноетапно або надфасціально видаляють некротичні тканини на площі до 10-15% поверхні тіла. Утворені рани тимчасово закриваємо ліофілізованими ксенодермоімплантатами, які через 2-3 дні знімаємо, проводимо додаткову некректомію. Рани закриваємо власною шкірою пацієнта, забір якої проводять з необпечених ділянок. Якщо

ж у хворого великі за площею рани, то це вимагає повторних операцій через 2-3 доби після першої аутопластики. Застосування ліофілізованих ксеноімплантатів дозволяє збільшити площу одноетапного висічення некротичних тканин, зменшити травматичність втручання, виявити ділянки неповного видалення змертвілих тканин, створює умови для швидшої компенсації післяопераційних порушень гомеостазу. Додаткове видалення нежиттєздатних тканин сприяє кращому приживленню аутодермотрансплантатів. Використання ранньої некректомії з ксенодермопластикою запобігає прогресуючій інтоксикації з вогнища ураження й розвитку інфекції в ранах, зменшує можливість подальшого розвитку опікової хвороби та призводить до відновлення шкірного покриву в найкоротший термін. Під час аутодермопластики рани, що залишаються ще не закриті аутодермотрансплантатами, донорські рани та перфоровані клапти аутошкіри закривають ліофілізованими ксенодермоімплантатами. Хочу зауважити, що комбустіологи України стверджують, що поверхневі опіки, закриті ксенотрансплантатами, гояться набагато швидше, а для пацієнтів з глибокими опіками й значним ураженням шкіри – використання ксеношкіри є єдиним шансом вижити. Загалом впровадження в клінічну практику ліофілізованих ксенодермоімплантатів дозволило зменшити перебування в стаціонарі опікових хворих на 18-20 діб, а смертність важких опікових хворих знизити на 30 відсотків. З початком бойових дій на Сході України ліофілізовані ксенодермоімплантати широко використовують у госпіталях та інших лікувальних закладах України для лікування поранених бійців АТО як з опіками, так і ранами після поранень.

– Ще один ваш винахід – силіконові пластини, які особ-

ливо ефективні в лікуванні рубців, рубцевих масивів з деформаціями, контрактур, що, як правило, супроводжуються неприємними, а то й болючими відчуттями.

– Проблема профілактики та лікування рубців залишається актуальною й зараз. Незважаючи на велику кількість методів, їх загальна результативність є незадовільною. Рубці й справді супроводжуються неприємними клінічними симптомами, як-от: гіперемією, болем, шелушінням, утворенням виразок, свербіжем і психологічними проблемами пацієнтів. Особливо часто рубці виникають у хворих, які перенесли опіки.

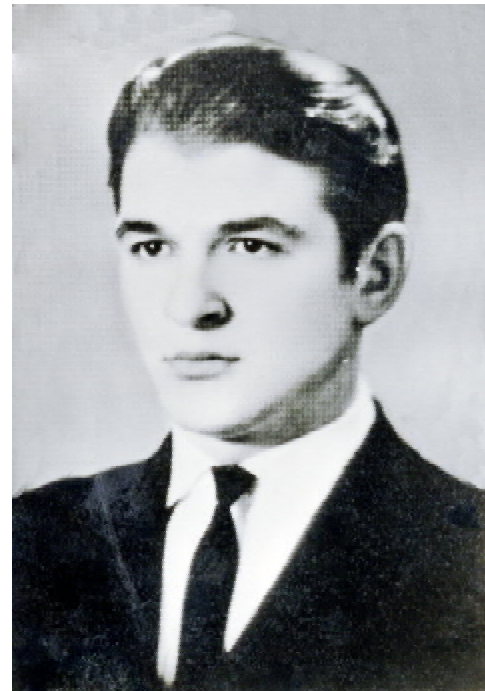
Зважаючи на те, що в Україні не виробляли силіконові пластини, 2004 року в «Інституті біомедичних технологій» ми розробили методику їх виготовлення та використання. На думку вітчизняних і зарубіжних клініцистів, найефективнішим неінвазивним методом профілактики та терапії надлишкового й патологічного рубцювання є терапія силіконовими пластинами. Водонепроникні, проте проникні для повітря. Адже мають специфічну структуру матеріалу, гнучкі, легко адаптовані до нерівної бугруватої поверхні, силіконові пластини стали методом вибору багатьох спеціалістів че-

дах України для профілактики та лікування рубців використовують силіконові пластини виробництва ТОВ «Інститут біомедичних технологій». Показами для їх використання є й епітелізовані опікові, скальповані та операційні рани, гіпертрофічні й келоїдні рубці на ранніх стадіях формування.

БІОЛОГІЧНИЙ ЗАМІННИК РОГІВКИ ПОВЕРТАЄ НЕДУЖИМ ЗІР

– Що стало поштовхом до втілення ідеї створення кератоксеноімплантатів і чи мають попит вони в офтальмологічній практиці?

– Пересадка рогівки ока давно відома як найпоширеніша трансплантаційна технологія, проте труднощі в її реалізації становлять сутність наукової та практичної проблеми сучасної офтальмології. Це – і забезпечення повноцінним високоякісним донорським матеріалом, й імунологічна несумісність тканин імплантата та організму хворого тощо. Особливо гостро проблема дефіциту донорського матеріалу постала в сучасних умовах – на тлі різкого збільшення дорожньо-транспортного, промислового та побутового травматизму, порушення екологічного балансу в біосфері,

Володимир БІГУНЯК – студент 5 курсу Тернопільського медичного інституту (1965 р.)

рез поєднання їх високої ефективності, зручності застосування та безпеки для пацієнта. Основний механізм дії силіконових пластин на рубець полягає в затримці молекул води в сполучній тканині рубця, що знижує його щільність і змінює енергію поверхні натягу, а це призводить до розміщення колагенових волокон паралельно до поверхні шкіри, як у здорових ділянках. Ці зміни запобігають росту патологічної рубцевої тканини при ранньому їх використанні та сприяють як зменшенню розмірів рубця, так і підвищенню його еластичності на стадіях формування. Наукові дослідження підтвердили постійний характер змін у рубцях під дією силікону, що забезпечує профілактику виникнення рецидивів. Відтак з 2006 року в лікувальних закла-

проблемних питань правового забезпечення під час отримання аlogenного матеріалу для кератопластики, відсутності банку трупної рогівки в Україні. Враховуючи наш досвід у питанні консервування ксеногенних тканин і досвід працівників кафедри офтальмології, гістології, біохімії та у співпраці з фахівцями науково-дослідного інституту очних хвороб і тканинної терапії імені В.П. Філатова НАМН України провели дослідження на тваринах у віварії Тернопільського медуніверситету, досконально вивчивши можливість використання свіжої, кріоконсервованої та ліофілізованої рогівки свині при травмах і запальних захворюваннях очей, успішно прийшли також клінічні випробування. Після отримання свідоцтва про державну реєстрацію налагодили виробництво ліофілізованих кератоксеноімплантатів. Кріоліофілізовані кератоксеноімплантати нині широко застосовують в офтальмологічних клініках багатьох міст України. Приміром, в офтальмологічному відділенні Тернопільської університетської лікарні за новою технологією провели оперативні втручання понад 40 хворим з травмами та запальними захворюваннями рогівки. У такий спосіб ми частково змогли розв'язати проблему дефіциту донорського матеріалу в офтальмології, не порушуючи закону та етичних норм. Створено біологічний замітник рогівки.

(Продовження на стор. 8)

Диплом почесного громадянина Тернопілля, якого удостоївся професор Володимир Бігуняк (2003 р.)

ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР БІГУНЯК: «ПРАЦЯ ГАРАНТУЄ УСПІХ»

(Закінчення. Поч. на стор. 6-7)
– **Ваші дослідження та наукові доробки не оминули й таку сферу медицини, як стоматологія...**

– І справді, останніми роками ми провели певні дослідження щодо можливостей використання ксеногенних тканин у стоматологічній практиці. І ось що з'ясували: ксеноімплантати дерми, перикарда, очеревини та інших органів, які виготовлені за технологією кріоконсервування, ліофілізації, можна використовувати

активних речовин (факторів росту) в кріоліофілізованих ксенотканинах. Уміст мікроелементів, амінокислот та чинників росту у кріоліофілізованому ксеноімплантаті створюють умови високого пластичного, метаболічного та окисно-відновного потенціалу й можуть бути використані для корекції тканинної регенерації в стоматології. Ксеносубстрат можна застосовувати як мембрану при відновленні ясен, дентальної імплантації та інших втручаннях за методикою направленої тканинної регенерації. Хочу зауважити, що перевагами мембран з дерми, перикарду чи очеревини є зручність в їх використанні, швидке загоєння рани, природний біомеханічний вплив.

– **Над чим працюєте зараз та які плани на перспективу?**

– Освоюємо нові ксенотканини – перикард, очеревину, які мають свої особливості для лікування ран. Також проводимо дослідження ліофілізованих ксеногенних тканин печінки, селезінки, серця, дерми, хрящів для використання їх як біологічних добавок і лікарських засобів.

Як відомо, останніми роками чималу зацікавленість викликають органопрепарати, які виготовлені з органів і тканин тварин та їх ембріонів. Це – тканини, клітини, екстракти, гідролізати, фільтрати та ультрафільтрати. Важливою особливістю органопрепаратів, що суттєво відрізняє їх від інших засобів, є ефект гомологічності, тобто фармакологічний вплив на гомологічні органи або тканини. Цікаво, що фармакологічний ефект від органопрепаратів проявляється саме в тих органах і тканинах, з яких цей препарат був отриманий. Органопрепарати поповнюють дефіцит клітинних біомолекул, усувають на

Професор Володимир БІГУНЯК (ліворуч) демонструє виробу медичного призначення в опіковому центрі Південної Кароліни (США). У центрі фото – директор опікового центру, праворуч – ректор ТДМУ, член-кореспондент АМН України, професор Леонід КОВАЛЬЧУК (2005 р.)

клітинному рівні розмаїті «клітинні дефекти». Завдяки ефекту органотропності покращуються процеси фізіологічної регенерації у певних органах хворої людини. Це призводить до фізіологічного оновлення органів і тканин, відновлення втрачених функцій. Органопрепарати отримані від тварин, чинять оздоровлювальну дію на організм – омолоджують клітини, підвищують їхню стійкість до гіпоксії, дії токсинів та інших шкідливих факторів, позитивно впливають на обмінні процеси. До того ж збільшують ефект засвоєння тканинами поживних речовин і виведення продуктів метаболізму, оптимізують процеси відновлення органу і тканин загалом. Ми розробили технологію виготовлення подрібненого субстрату кріоліофілізованої шкіри свині, вивчивши його фізико-хімічні, біохімічні та біофізичні властивості. Провели експериментальне та клінічне дослідження ефективності при ентральному застосуванні порошку ксеношкіри, як дієтичної добавки у комплексній терапії низки захворювань. У процесі експериментальних і клінічних досліджень встановили високу ефективність дієтичної добавки з кріоліофілізованої подрібненої шкіри

свині за різноманітних захворювань. Це можна пояснити тим, що вона містить широкий спектр біологічно активних сполук, зокрема, амінокислот і мікроелементів, жирних кислот, факторів росту, низькомолекулярних пептидів, які необхідні для спрямованої корекції патологічних змін в організмі хворого. Щодо інших перспективних напрямків, то плануємо зайнятися також дослідженнями кісткової тканини. Цікаві дослідження можливостей використання ксеногенної кісткової тканини в ортопедії та травматології. В опікових відділеннях Вінниці, Львова проводять дослідження щодо використання кріоліофілізованої очеревини та перикарду в лікуванні ран різного генезу. Наукова думка розвивається, світ медицини не стоїть на місці.

10 червня професор Володимир Васильович Бігуняк відзначитиме свій день народження. Привітають ювіляра родина, друзі, співробітники. Колектив редакції «Медичної академії» приєднується до усіх побажань та зичить доброго здоров'я, гарного настрою, здійснення задумів і мрій. Щастя та добробуту вам у родинному колі, успіхів, процвітання на професійній ниві! Щоб Господня ласка зігривала Вас

та дарувала радість і благодать у душі!

Хай доля принесе іще сповна
І радості, й наснаги,
і здоров'я,
Нехай завжди в душі цвіте
весна
І серце зігрівається любов'ю!

ДОСЬЄ «МА»

Володимир Васильович Бігуняк народився 10 червня 1943 року в селі Баниця (нині – Польща). Закінчив Тернопільський державний медичний інститут (1966 р., тепер – Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського). Працював у Бучацькій районній лікарні, з 1970 р. – у Тернопільській міській лікарні № 1. 1976 року очолив обласний опіковий відділ. Уже 25 років працює у ТДМУ. Проїшов тут трудовий шлях від асистента до професора: спочатку кафедри травматології та ортопедії, пізніше – кафедри загальної хірургії, кафедри хірургії ННІ післядипломної освіти, очільника курсу комбустіології та пластичної хірургії, проректора з лікувальної роботи.

Автор понад 150 наукових і методичних публікацій, володар 56 авторських свідоцтв і патентів на винаходи. Директор ТОВ «Інститут біомедичних технологій».

За створення банку ліофілізованих замінників шкіри, розробку, впровадження нових методів діагностики та раннього лікування хворих з глибокими опіками разом з групою комбустіологів України був удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки.

Заслужений діяч науки і техніки України. Удостоєний звання «Галицького лицаря» Тернопільщини та Галичини. Почесний громадянин міста Тернопіль. 2017 року нагороджений орденом «За спасіння життя» імені професора Л.Я. Ковальчука. Переможець міського конкурсу імені В. Лучаківського в номінації «Майбутнє створюється сьогодні» (2012 р.). 2016 року нагороджений медаллю «За вірність клятві лікаря України». За значний внесок у розвиток Тернопільської області переможець в номінації «Персона року №1», (2012 р.) Двічі обирався депутатом Тернопільської міської ради.

Лариса ЛУКАЩУК

До 100 кращих товарів України (2003 р.) увійшли ліофілізовані ксенодермоімплантати, які розробив і виготовив професор Володимир Бігуняк

ти як пластичний матеріал для тимчасового закриття ранових дефектів шкіри, слизових оболонок, ізолюючих мембран, що імплантуються людині, заміщення дефектів тканин та їх укріплення. Вже проведені доклінічні та клінічні дослідження. Експериментально на свинях ми вивчили терміни розсмоктування ксеногенних тканин: дермального шару шкіри, очеревини, перикарда за підшкірного, підфасціального та під'язевого введення ксеноімплантата залежно від його товщини. Досліджено також амінокислотний, мікроелементний склад, наявність біологічно

ЗАХІД

ЗАВІДУВАЧІ ХІРУРГІЧНИХ КАФЕДР МЕДИЧНИХ ВИШІВ УКРАЇНИ ОРГАНІЗУВАЛИ СЕМІНАР-НАРАДУ

18 травня на базі навчального центру малоінвазивних технологій Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського відбувся семінар-нарада завідувачів хірургічних кафедр медичних вишів України.

Семінар був присвячений використанню можливостей навчального центру малоінвазивних технологій у вик-

ладанні розділу «Хірургія» (дисципліна «Хірургія, дитяча хірур-

гія») для студентів медичного факультету.

Засідання відкрив завідувач кафедри хірургії №1 з урологією та малоінвазивною хірургією імені професор Л. Ковальчука ТДМУ, професор А.Д. Беденюк.

Перший проректор з наукової роботи, професор О.Л. Ковальчук детально розповів про історію створення цього центру, етапи його

становлення, можливості та подальші перспективи розвитку підрозділу.

Безпосередньо з роботою центру присутніх ознайомив викладач кафедри – асистент К.А. Походун, продемонструвавши під час екскурсії практичні можливості, які пропонує студентам центр малоінвазивних технологій. Зокрема, практичні навички, основані на принципі тренінгу, імітації, моделювання, дають студентам і курсантам можливість здобути правильні уміння без ризику для життя пацієнта. Завдяки багаторазовим тренінгам знижується кількість помилок у ви-

конанні маніпуляцій та оперативних втручань.

Після екскурсії обговорили перспективи використання тренінгових баз у навчанні студентів медичних факультетів вищих освітніх закладів України.

Також делегати виступили з пропозицією проведення виїзних нарад завідувачів профільних кафедр в інших вищих освітніх закладах. Зокрема, проректор з лікувальної роботи Буковинського державного медичного університету, професор А.Г. Іфтодій запропонував, аби наступне засідання відбулося на базі кафедри хірургії №2, яку він очолює.

Прес-служба ТДМУ

6 червня відзначила ювілейний день народження доцент кафедри клінічної фармації ТДМУ Зоя Петрівна МАНДЗІЙ.

Вельмишановна Зою Петрівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після семи років практичної лікарської роботи, успішно пройшли 27-літній трудовий шлях клінічного ординатора кафедри шпитальної терапії, асистента кафедри пропедевтичної терапії, а останні 13 років – асистента та доцента кафедри клінічної фармації.

Коллектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одну з талановитих випускниць другого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як відповідальної за виховну роботу та керівника студентського наукового гуртка кафедри.

Ваша професійна й громадська діяльність відзначені грамотами та подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, жіноча чарівність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Зою Петрівно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя і затишку, довгих років радісного, щасливого життя.

Нехай здоров'я, радість і достаток,
Сипляться, немов вишневі цвіти,
Хай малює доля з буднів свято
І дарує Вам багато літ!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

10 червня виповнюється 75 років професорові кафедрі хірургії ННІ післядипломної освіти ТДМУ Володимирові Васильовичу БІГУНЯКУ.

Вельмишановний Володимире Васильовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 75-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після 25 років практичної лікарської роботи, навчання в клінічній ординатурі, захисту кандидатської дисер-

тації, успішно пройшли 25-літній трудовий шлях від асистента до професора: спочатку кафедри травматології та ортопедії, пізніше – кафедри загальної хірургії, кафедри хірургії ННІ післядипломної освіти, очільника курсу комбустіології та пластичної хірургії, проректора з лікувальної роботи.

Коллектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників першого покоління, відомого в Україні і за її межами видатного вченого та винахідника, висококваліфікованого, провідного клініциста-комбустіолога й пластичного хірурга, досвідченого педагога і вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Усім пам'ятна Ваша плідна 9-літня діяльність проректором з лікувальної роботи, трирічна – головою наглядової ради університетської лікарні, депутатом Терно-

пільської міської ради двох скликань.

Ваша професійна й громадська діяльність відзначені Державною премією України в галузі науки і техніки, званням «Заслужений діяч науки і техніки України», обранням почесним громадянином міста Тернополя, численними дипломами та грамотами.

Ваші порядність, працелюбність, надзвичайна скромність і людяність, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Володимире Васильовичу, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю
і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів
в ній багато,
Прихильна доля огорта
крилом!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

4 червня виповнилося 60 років інженерів-програмістів видавництва «Укрмедкнига» ТДМУ Миколі Андрійовичу МОЧУЛЬСЬКОМУ.

Вельмишановний Миколо Андрійовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 60-літтям!
Після здобуття середньо-технічної, а згодом вищої технічної освіти у

Львівському політехнічному інституті, роботи за фахом на виробництві у стінах Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського понад сім років Ви успішно працюєте інженером-програмістом видавництва «Укрмедкнига» – одного з найважливіших підрозділів нашого навчального закладу.

Коллектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як висококваліфікованого фахівця за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, пунктуальність, інтелігентність, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування молодими працівниками.

Бажаємо Вам, вельмишановний Миколо Андрійовичу, міцного здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, наснаги у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя і затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай злагода буде, хай буде любов,
Хай тисячу раз повторяться знов
Хороші, святкові і пам'ятні дні,
Хай сонце всміхається Вам у житті!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

17 червня відзначатиме ювілейний день народження завідувач гуртожитку № 3 ТДМУ Оксана Мирославівна КРАВЕЦЬ.

Вельмишановна Оксано Мирославівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення профтехучилища та роботи на виробництві у стінах Терно-

пільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 14-літній трудовий шлях: спочатку кастелянта гуртожитку № 2, а останні 6 років – коменданта, завідувача гуртожитку № 3.

Коллектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових обов'язків. Особливо цінуємо Ваші організаційські здібності, вміння працювати з людьми.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Оксано Мирославівно, міцного здоров'я, невичерпної енергії, душевного спокою, людського тепла, добробуту, сімейного благополуччя і затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Нехай не згасає молодість душі, бадьорий настрій, невичерпний оптимізм, щедро колоситься Ваша життєва нива!

Хай сміється доля, мов калина в лузі,
У родиннім колі, серед вірних друзів,
Хай крокують поруч вірність
і кохання!

Хай здійсняться мрії і усі бажання!
Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

НА СТРУНАХ СЕРЦЯ

НЕБО

Замріяно дивлюсь у небо
І хочу збагнути, про що
гомонить.
А космос – без краю
І в далечінь моє серце
манить.

Збагнути, догнати не можу
Всю велич і мудрість
Творця,
Я дякую Богу за долю,
За щастя, любов і життя.

Хай згинуть страждання
і слюзи,
Біль і гріхи пожирає змія.
Нам жити, радіти за ранки
і сонце,
За кожну хвилину буття.

**Леонід КРАВЧУК,
доцент ТДМУ**

ОБЕРІГ

Нехай тебе хоронить Мати
Божа

І в серці промінь правди
оживає,
Щоб днина обминала
непогожа,
І ангел над тобою хай
витає.
У дні важкі й хвилини
скрути,
Ти віру не втрачай свою
у Бога,
Хоч миті промайнувши не
вернути,
Твоя легкою буде хай
дорога.

Ти будь митцем, свого життя
ти вартий,
Неси свій хрест до скону
й до знемоги,
Бурхливу річку, непідвладну
часу,
Перепливи через гріха
пороги.
Хай корабель надії
не потоне,
Вітрила не підвладні бурі
стануть,
І в урвище не впаде він
бездонне,

А лиш причалить до Святого
храму.
Живе там наш Творець Один
Єдиний,
Що про спасіння ми його
благаєм,
В молитві про життя вічне
у раю,
І душі, і серця свої схиляєм.

**Тетяна БОРИС,
студентка медичного
факультету**

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ МЕДИЧНИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ: ПОШУК НОВИХ ФОРМАТІВ

Цій темі була присвячена XVII Міжнародна науково-практична конференція, що відбулася в науковій бібліотеці Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського. Мета заходу, який zorganizували колектив бібліотеки нашого ЗВО спільно з Національною науковою медичною бібліотекою України та секцією працівників медичних бібліотек Української бібліотечної асоціації, – висвітлення питань діяльності медичних бібліотек нашої країни на сучасному етапі, визначення нових напрямів розвитку бібліотечно-інформаційної галузі в медицині. В роботі форуму взяли участь науковці та бібліотекарі з різних міст країни, а також з Польщі. Розмаїття вишиванок, які одягнули учасники конференції, додавало урочистості заходу.

Від імені ректора ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського присутніх привітав проректор з наукової роботи, професор Іван Миколайович Кліщ, який наголосив на важливості науково-практичної конференції для бібліотечної справи.

– Бібліотеку можна порівняти з храмом, бо це заклад, де фор-

Іван КЛІЩ – проректор ТДМУ, професор

мується духовність людини, – сказав Іван Миколайович. – Сюди приходять для спілкування з книгою. Тут працюють люди, які володіють високою культурою спілкування. Адміністрація ТДМУ приділяє дуже велику увагу бібліотеці, адже це один з важливих підрозділів нашого вишу, де студенти отримують і поглиблюють знання. Щороку університет закуповує для бібліотеки багато нових сучасних видань, насамперед медичних, але не тільки. Торік, приміром, придбано книг на півтора мільйона гривень. Великі кошти виділено на осучаснення книгозбірни, обладнання її комп'ютерною технікою. Послугами університетської бібліотеки користуються нині дедалі більше студентів. Їм тут комфортно. І в цьому велика заслуга людей, які тут працюють.

З вітальним словом до учасників форуму звернулася заступник начальника управління охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації Лідія Чайковська, яка зазначила, що фонди наукової бібліотеки ТДМУ є тими джерелами, на яких виростало не одне покоління кандидатів і докторів медичних наук, викладачів і випускників вишу. Нині ж тут навчаються нові покоління

студентів. Лідія Зіновіївна побажала учасникам конференції плідної праці та вагомих здобутків.

Від імені колективу університетської бібліотеки її директор Олена Проців тепло привітала гостей й висловила впевненість, що XVII Міжнародна науково-практична конференція стане важливим етапом на шляху інноваційного розвитку медичних бібліотек України, їх перетворення в сучасні інформаційні центри для науковців, студентів, практикуючих лікарів, дієвим поштовхом для втілення цікавих ідей у практику бібліотечної роботи.

– Попереду в нас з вами багато планів і задумів, реалізовувати які можна, лише об'єднавши зусилля, – сказала Олена Ярославівна. – Впевнена, що цей форум посилить інтеграцію медичних бібліотек, збагатить новими концептуальними підходами щодо формування інформаційного простору нашої держави, сприятиме подальшому

Аурелія ВІДЬМА – заступник директора Національної наукової медичної бібліотеки України

розвитку галузевого інтегрованого інформаційного ресурсу. Високий фаховий і представницький рівень учасників зібрання дасть можливість виробити

пропозиції та рекомендації, які сприятимуть вдосконаленню бібліотечно-інформаційного забезпечення медичної освіти та науки. Щиро дякую за співпрацю і допомогу в організації та проведенні конференції адміністрації Тернопільського держав-

баз даних та організацію управління ними. Розглянули й питання інтеграції ресурсів книгозбірень у формуванні спільного інформаційного простору та розвитку соціального партнерства з видавничими, громадськими організаціями, установами освіти.

Зокрема, генеральний директор Національної наукової медичної бібліотеки України, заслужений працівник культури України Раїса Іванівна Павленко (м. Київ) у своєму виступі висвітлила питання «Адаптація бібліотек до умов цифрової культури».

Про електронний каталог як основний інформаційний ресурс бібліотеки ТДМУ й основу якісного забезпечення інформаційних потреб студентів розповіла директор бібліотеки ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» Олена Проців.

«Партнерство з внутрішньопереміщеними особами» – такою була

(Зліва направо): **Олена ПРОЦІВ – директор університетської бібліотеки, Раїса ПАВЛЕНКО – генеральний директор Національної наукової медичної бібліотеки України**

ного медичного університету імені І. Я. Горбачевського, Національній науковій медичній бібліотеці України, Українській бібліотечній асоціації, Тернопільській обласній науковій медичній бібліотеці.

Олена Ярославівна побажала колегам плідної та конструктивної роботи й успіхів у втіленні запланованого.

Учасники Міжнародної науково-практичної конференції обговорили широке коло проблем. Йшлося про сучасні тенденції розвитку медичних бібліотек України, формування нових напрямків і форм інформаційно-бібліотечної діяльності відповідно до сучасних вимог. Йшлося й про нові послуги та сервіси медичних бібліотек, доступ до світових інформаційних ресурсів для медичної галузі та забезпечення вітчизняної медицини сучасною науковою інформацією. Мовили також про створення власних електронних ресурсів і

Віктор ГЕОРГІЄВ – директор видавництва «Нова книга» (м. Вінниця)

тема виступу директора Тернопільської обласної наукової медичної бібліотеки Галини Овечкіної.

З доповіддю «Польський медичний спадок у Києві на переломі XIX-XX століття» виступив повноважний представник окружної лікарської палати у Варшаві ім. професора Яна Нелюбовіча Кшиштоф Круліковський (Польща).

Загалом прозвучало понад 30 доповідей.

У резолюції, яку ухвалили учасники конференції, відзначено особливу роль медичних бібліотек як головних інформаційних та науково-дослідних баз медичної науки та охорони здоров'я України.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

Галина ОВЕЧКІНА – директор обласної наукової медичної бібліотеки

Ірина КУБАЦЬКА – завідувачка методичного сектора Львівської обласної наукової медичної бібліотеки

НА ЧАСІ

КАДРОВЕ ПИТАННЯ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

Мине небагато часу й випускники нашого університету розлетяться в різні куточки Тернопільщини. На когось очікує робота сімейного лікаря, а комусь пощастить влаштуватися у вторинній ланці охорони здоров'я. Чи відчутно кадровий голод у медичних закладах нашого краю? Як розв'язують проблему нестачі лікарів на місцях і що повинні зробити для цього органи місцевого самоврядування, розповів провідний інспектор організаційно-забезпечення відділу медичних кадрів управління охорони здоров'я облдержадміністрації **Олександр КУЗНЕЦЬ.**

— Наскільки забезпечені кадрами лікувально-профілактичні заклади області?

— Лікарський ресурс сфери охорони здоров'я області, рівень його професійної підготовки — важлива складова якісної медичної допомоги. Від кадрового менеджменту, моніторингу кадрового забезпечення лікувальних закладів, їх належного рівня підготовки значною мірою залежить результат реформ у галузі охорони здоров'я.

Тернопільська область належить до тих регіонів України, яка не стовідсотково, але доволі добре забезпечена медичними кадрами. Лікувальні заклади області не відчувають кадрового голоду, причому це прикметно для лікувальних закладів як первинного, так вторинного й третинного рівнів надання медичної допомоги.

— Як досягли такого результату?

— Вважаю, що така ситуація є результатом тісної співпраці у кадровій політиці (планування, підготовка, використання медичних кадрів) управління охорони здоров'я облдержадміністрації та Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського. Особливо посприяла програма цільової підготовки місцевої молоді щодо укомплектування лікарських посад закладів охорони здоров'я сільської місцевості, яка діяла попередніми роками.

— Що каже статистика?

— Статистичні показники свідчать про належну укомплектованість лікарських посад медичними кадрами в лікувальних закладах області. Так, наразі 5002,25 штатних лікарських посад обіймають 4474 лікарів — фізичних осіб. Укомплектованість штатних посад лікарськими кадрами в області складає 89 відсотків, забезпеченість лікарями на 10 тисяч населення — 48,77 відсотків завдяки співпраці з медичним університетом та 41,74 відсотка — це інші форми кадрової роботи. Хоча є й 334 вакантних лікарських посад у медичних закладах.

— Фахівців яких спеціальностей не вистачає найбільше й чому?

— Хочу зауважити, що немає суттєвої відмінності в укомплек-

тованості лікарських посад загальної практики-сімейних лікарів (78 посад). У закладах охорони здоров'я області, які надають вторинну та третинну медичну допомогу немає гострої потреби в лікарських кадрах з деяких лікарських спеціальностей, вакантні лікарські посади в цих закладах не є постійними, вони з'являються періодично у зв'язку із звільненням людей та виходом їх на пенсію, а останніми роками — виїздом на роботу за межі держави. До прикладу: акушерами-гінекологами посади в лікувальних закладах Бережанського району укомплектовані на 88%, Борщівському — на 80%, Зборівському — на 100%, педіатрами в Борщівському — на 100%, Густинському — на 67%, Монастириському району — на 97%. Стоматологами заклади охорони здоров'я в районах укомплектовані на 100-111%. Обласні лікувальні заклади укомплектовані офтальмологами на 111%, хірургами — на 93%, терапевтами — на 90%.

— Чи є у нашій області програми стимулювання медиків на кшталт доплат до заробітної платні з місцевих бюджетів, пільгових кредитів, забезпечення житлом?

— Належна кадрова політика та постійне укомплектування медичними кадрами лікувальних закладів області не ставило для органів місцевого самоврядування на перший план завдання впровадження стимулюючих програм для медичних працівників в районах. Заклади охорони здоров'я укомплектовували лікарями з осіб, які є місцевими мешканцями. Нині пріоритетним для управління охорони здоров'я є укомплектування закладів охорони здоров'я первинної ланки лікарями загальної практики-сімейними лікарями. Позаяк розподіл на роботу випускників навчальних медичних закладів скасовано, отож саме місцевим громадам необхідно сприяти у створенні для сімейних лікарів необхідних умов праці, соціальних і побутових умов. На часі — питання щодо укладання угод з випускниками, які навчалися на умовах контракту, а також навчання в інтернаті із сімейної медицини за кошти місцевих громад.

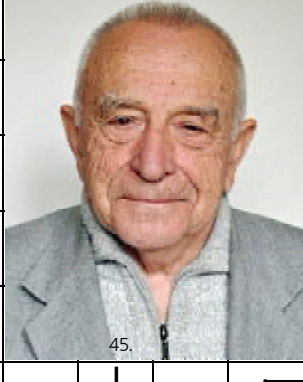

Лариса ЛУКАЦУК

Відповіді на кросворд, вміщений у № 10 (459)

- Горизонталь:**
1. Основ'яненко. 8. Бюрократ. 9. Заслання. 11. Гео. 12. Аспарагус. 13. Низ. 17. Уролог. 20. Вермут. 21. Сутенер. 22. Ви. 23. Кортж. 24. Нероба. 25. Ра. 29. Циліндр. 30. Красне. 31. Клапан. 34. Йот. 35. Зубрилова. 36. Лея. 37. Дрогобич. 39. Галичина. 42. Калейдоскоп.
- Вертикаль:**
1. Око. 2. Нерест. 3. Яр. 4. Наступ. 5. Ода. 6. «Людолови». 7. Анонімка. 10. Фразер. 11. Грушевський. 14. Затоварення. 15. Роксолана. 16. Теревовля. 18. Шухевич. 19. Неріда. 26. Авантюра. 27. Вісник. 28. Капелина. 32. Футбол. 33. Своллок. 38. Гак. 40. Чіп. 41. Уд.

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

2. Ріже виснаження організму									
1. 	3. Зневоднення		4. Розділ оториноларингології		5. Прилад для просування				
		6. Цукор + фруктовий сік		7. Заперечна частка					
		8. Чеська гривня							
		10. Завжди проти добра			11. Зелене царство природи				
12. Місто у Білорусі		9. 				13. Забава		14. Пливаюча льодова гора	
	15. Орган правосуддя					16. Японська гра		17. Нафтопродукт	18. Острів в Індонезії
	20. Російський фокусник							19. Сотка	
				22. Викривлення хребта					
23. Пальма	24. Опікун Ісуса	25. Народна казка			21. 				29. Западна слинкова залоза
26. Віщий князь									
27. Горе	28. Англ. дворянин								
30. Князь на Близькому Сході	31. Батько детективу	32. ...де Моассан							
33. Історико-етнографічна область в Україні	34. Каучуконосне дерево					35. Різноавага		36. Танцюрок	
37. Країна в Азії									
						38. Моторний парубок		39. Звук у музиці	
					45. 				
40. Одна з муз						41. Гринджоли			
						42. Балка			
							43. Ознака характеру	44. Товар на аукціоні	
47. Квітка, сорт цукерок								46. Старогрецький комедіограф	
					48. 				
	49. Індійська народність Мексики								
						50. Прянощі	51. Ім'я Шухевича		
						52. Журнальний клич			
						53. Нім. фвік			
	54. Латинська літера			55. Провінція в Канаді	56. Канат			57. Урочистий звання вечір	
58. Батько «Капітана Немо»	59. Автор роману «Хмельницький»					60. Партия гри в теніс			
						61. Старий Зілл		62. Бойовий клич	